

jiří šimáček

MALÁ
NOČNÍ
ŽRANICE

host



Dušičky letos vyšly na neděli, takže je tady strašnejch lidí. Vystoupíme z taxíku u brány vedle krematoria a jako každéj rok se nějak automaticky seřadíme vedle sebe už na parkovišti. Sestra uprostřed, já vlevo a tatík napravo. Už léta si říkám, jakej je na nás asi pohled – sestra, která je skoro o půl hlavy větší než já, je strašně hubená, trošičku kulhá na levou nohu a její žlutá hlava nad náma svítí jako maják. Tatík kulhá pro změnu na pravou nohu a šourá se s hůlkou, kterou v pravidelným rytmu ťuká do chodníku. No a nakonec já, na levým křídle, mám 175 centimetrů a jsem nejmenší. Teda nejsem malej, ale vedle nich jsem prostě nejmenší, jinak jsem spíš XL. Akorát se mi musí nechat zkrátit nohavice nebo rukávy, ale jinak jsem jasně XL. Jsem v rodině jedinej, kterej nekulhá, ale zase chodím jako kačer, aspoň tatík to vždycky tvrdil. Za krematoriem druhou uličkou doprava, pak asi šedesát metrů do kopce a jsme na místě. Tatík položí na hrob kytku, jako pokaždý, sestra nakloní hlavu k levýmu rameni a kouká, posledních pět šest let už nebrečí. Já jen tak stojím, čekám, až tatík udělá čelem vzad a z pravýho křídla zavelí lehkým pokynutím hůlky k odchodu. Většinou to trvá tak pět minut. Koukám na černej žulovej obděl-ník, plochu z bílejch kamínků a uprostřed kvádr s nápisem *Sylvia Hromková 1951–1992*. Nikdo z nás nikdy nic neříká, moje sestra neříká nic skoro nikdy. Já nevím, co bych říkal, a tatík asi nic říkat nechce, takže první promluví já až zase v taxíku. *Mohli bysme se stavit na oběd, ne? Takže kam to bude?* ptá se taxikář. *No, do centra, mohli bysme třeba do Plzeňky, na kačenku, jako takovej menší nácvik na husu, protože za pár dnů je Martina, a neměli bysme se do té husy pouštět úplně bez př-pravy. Takže kačenku na rozehřátí? Odvezte nás zpátky, kde jste nás naložil – Havlíčkova ulice,* zavelí otec a ani se při tom na

mě neotočí. Taxikář kývne hlavou a jediným pohybem nedává najevo, že by váhal, kam vlastně jet. Jasně že jede na Havlíčkovu. Je mi pětatřicet, a přesto je i taxikářovi, kterej nás nikdy neviděl, jasný, že se ani na chvilku nemusí zaobírat tím, kam jsem chtěl jet já. Prostě beze slova poslechne pana otce. Sestra samozřejmě neřekne nic, jako obvykle. A já u toho nakonec vypadám jako nějakej idiot. To by mi ani tak nevadilo, vypadat jako idiot, s tím bych problém neměl. Ale tím, že tatík dal pokyn a dál neřekl ani slovo, nahodil do prostoru taxíku tuhle nevyřčenou zprávu: To, co řekl můj syn, bylo tak nejapný, že se tím ani nebudeme zabývat. Gentlemansky to beze slova přejdeme, jako kdyby si uprdnul. A ty, hochu, bys měl přemýšlet, jestli tím, že se chceš najíst, náhodou neznevažuješ památku své zesnulé matky. Nějak takhle to nejspíš vyznělo. Takže se zabořím do sedačky a taky už teda nic neřeknu, celou cestu. Sakra, jako kdyby to, že k neděli patří taky oběd, byl nějakej cynismus nebo co. Já jsem to myslel dobře, všem by nám udělalo fajn se najíst a dát si třeba jedno dvě pívka. Mohli jsme si u toho klidně povykládat, třeba bysme klidně mohli i vzpomínat na mámu. Na tom snad není nic špatnýho. Takhle se to prostě mezi normálníma lidma dělá. No a teď se mi z břicha začaly ozývat zvuky. Asi jak jsem chvíli myslel na tu kačenku. V taxíku je ticho a do toho se ozývá moje břicho kručením, bubláním a já nevím jakejma zvukama, pro který neexistuje vhodnej název. Tohle je teda opravdu trapný. *Nechcete třeba pustit rádio?* Tak jsem to nevydržel nepromluvit. Kvůli těm zvukům, přitom je známá věc, že za zvuky v břiše může nejčastěji stres. Řidič se podívá na pana otce, jestli jako teda může pustit to rádio. Tatík nehne brvou a řidič si to vyloží tak, že teda otočí knoflíkem. Tokio Hotel, no to snad ne, která stanice si v neděli, na Památku zesnulých, dovolí pustit nejtrapnější skupinu na světě – Tokio Hotel?

Taková sračka, tak tohle už je ale vážně urážka památky my mámy.

Pan otec si prej jde lehnout, tak co, tak snad teda nemusím trčet doma. *Kam ted'ka jedete?* ptám se taxikáře. Jestli ho neodvolají, tak na stanoviště. *Do centra, že jo? Můžu jet s váma?* Taxikář prej, jestli se mu tam jako chci nacpat zadarmo. Hned to pochopil. Tak říkám, že jo, že přesně tohle bych chtěl. Zkusit si to, jaký to je, jet taxíkem zadarmo. Vyšlo to. Je to sympatickej týpek, tak si říkám, že bych měl nějak napravit ten dojem z naší rodiny, z tý cesty na hřbitov a zpátky, kdy se chudák nejspíš musel bát promluvit ve vlastním taxíku. Taxikáři si rádi splknou, je to v jejich práci jediná zábava, s někým nezávazně pokecat, a my jsme ho o to připravili. Takže to zkouším trochu napravit. *Mercedes, co?* Taxikář přikývl, ale neřekl nic. *Diesel, žejo?* Už zase přikývl. *To asi ani nemá cenu, brát benziňáka na taxík, co?* Zase nic neřekl. Nic o tom nevím, ale myslím, že mně to říkal nějakej jinej taxikář, sám nemám ani řidičák. Ale tohodle chlapíka jsme museli dost zarazit, na jednu se nějak nemůže uvolnit. Taky je mi jasný, že nemohl ani za ten Tokio Hotel, prostě otočil knoflíkem a bylo to tam. Taxikáři poslouchají spíš country, ne že by to bylo zas o tolik lepší, no nic... Tenhle nemá tepláky jako někteří taxikáři, ale džínovou košili a semišovou vestu, jasnej fanoušek country. *Šofěři mají rádi country, žejo? Někteří jo,* přisvědčil. *Tamta dam tada dá dá dá,* zanotoval jsem... Týpek na to nic. *Vím, že je láska dým, tamata dam tada dá dá dá.* „*Ring of Fire*“, *Johnny Cash*. Zlehýnka jsem zabubnoval dlaněma do palubky. *Tak jsme tady,* řekl taxikář a zaparkoval. *Díky, tohle je super kára,* říkám ještě a lehce mu poplácám mercedesa po střeše... jako koně po zadku, abych mu nahodil ještě trochu z tý country atmosféry. Zabouchl dveře a vytáhl noviny. Takže si to namířím svižně

směrem k restauraci Plzeňka, to je snad jediná hospoda, která se léta drží slušný český kuchyně, takže čert vem ten stupidní nebrněnskej název. Takhle odpoledne už tady není skoro ani noha, zalezu do boxu a vytáhnu z bundy tabák a papírky. Dnes tady obsluhuje pan Antonín, ktorej tu pracuje prej už asi tak padesát let, je to taková kultovní figura podniku. Bude asi tak starej jako můj otec, plus minus. Takže si objedná pívko a říkám mu, že na lístek koukat nebudu, že si stejně dám kačenku s červeným zelím a bramborovejma knedličkama. Zapálím si a přistihnu se, že vlastně nečichám jenom k tabáku, ale i ke spálený sirce. Vlastně jsem nekouřil skoro celej den, v taxíku, na hřbitově, pak zase v taxíku a pak zase v taxíku a pak po cestě, no sakra. Takhle je to nejlepší, cigáro po těžkém dni a dlouhý pauze, první hlt pívka do vyschlýho krku a nakonec kačenka do úplně prázdnýho břicha. Takže si potáhnu a koukám kolem sebe. Fakt jsem tady dneska snad sám – já, pan vrchní Antonín a holky, co tu obsluhujou... Sice jsou všechny ještě moc mladý, učnice, ale vesměs už docela jedlý. A sakra, jedna sem jde s mísou předkrmů, ještě než mi na stole přistane pívko. Teď mi strčí pod nos mísu předkrmů a já budu koukat na ubrus a soustředit se na to, abych jí nekoukal na kozy pod bílou halenkou, a bude mi blbý říct, že žádnej nechci, a nejspíš se zase budu červenat. Usměj se, vole! *Ne, díky*, zahuhlám, a jak mám vyschlou pus, tak je to zamumlání skoro nesrozumitelný. Úsměv šel do háje a místo něj jsem se zajíknul a rozkašlal. Ona mi říká, že aspoň křenovou rolku bych mohl zvládnout, snaží se bejt milá. A já cejtím, jak mi ze zadu na krku sjela kapka potu a jede mi pod košilí po zádech a studí mě, a sakra, teď mi ta kapka zajela skoro až mezi půlky. A to jsem chtěl vymyslet nějakou aspoň trochu kloudnou větu, proč si jako nedám tu křenovou rolku. Místo toho jsem se rozkašlal. Vysvobodil mě pan Antonín, ktorej

přinesl pivo. Tohle se mi děje pořád, že takhle zatuhnu. Za dvacet třicet vteřin už jsem zase v normě a klidně bych s ní dal řeč o křenový rolce s docela slušným nadhledem, skoro možná i se šarmem... Pozdě.

Někdy před pěti šesti lety jsem si vystříhl z novin článek o muži, který prodával svůj život v aukci. Jmenoval se Ian Usher, žil v Austrálii a jednoho dne ho prostě napadlo, že udělá tlustou čáru za celým svým životem, prodá úplně všechno, co má, a začne znova. Prodával dům, padák, motorku, vodní lyže a místo v práci. Bylo mu čtyřiačtyřicet let a rozhodl se zbavit úplně všeho, aby mu nic nepřipomínalo jeho bývalou manželku, se kterou se rozvedl. V aukci dokonce nabízel jako součást svého života, který dražil, i svoje přátele. Není mi úplně jasné, jak by mohl případný kupující spoléhat na to, že získá i přátele Iana Ushera. Ale to není podstatné. V každém případě se tomu muži prodej podařil, ve čtyřiačtyřiceti letech prodal svůj život a začal nový. Já jsem měl ve svých čtyřiačtyřiceti ženu a dvě děti, dceři bylo pět, synovi jedenáct, a neměl jsem nejmenší důvod nabízet svůj život na prodej. Když jsem přišel o ženu, bylo mi čtyřicet sedm, o tři roky víc než Ianu Usherovi, a prodat svůj život jsem si dovolit nemohl. Nicméně v době, kdy prodával svůj život pan Usher, tedy asi před šesti lety, bych mohl dát do dražby ten svůj, aspoň mě to napadlo v okamžiku, kdy jsem si vystříhl článek, který o dražbě jeho života informoval. Moje dcera dokončila školu a vdávala se, můj syn, kterému bylo přes třicet, právě přivedl ke krachu svůj snad už třetí velkolepý podnikatelský záměr. Do našeho domu se stěhoval pan Šedý, ošklivý, upjatý a zatuchlý skřet, který nosí kravatu dotáženou tak, že není pochopitelné, že se neuškrtí. Skřet, který se do telefonu představuje jako docent, skřet, který se dokázal poprvé oženit, až když mu táhlo na padesát, a navíc si vzal plachou studentku, která se asi jen styděla jeho návrh odmítnout. Nevím, jaký jiný důvod by moje dcera mohla mít. Pohled na obě mé dospělé děti mi jasně dával najevo, že jsem packal.

Prostě v tom okamžiku jsem asi měl udělat to, co Ian Usher z Austrálie, měl jsem prodat svůj život a zmizet. Pan Usher prodal svůj život přibližně za šest milionů korun; je mi jasné, že za můj život by nikdo nedal ani zlamanou grešli. V každém případě si pan Usher od chvíle, co svůj život vydražil, celkem užíval, běhal s býky v Pamploně, potápěl se v kleci s bílými žraloky, a dokonce vstoupil i do Mile High Clubu, který sdružuje všechny osoby, co měly sex ve vzduchu, na palubě letadla či helikoptéry. Je celkem povzbudivé dozvědět se, že takový klub existuje.

Jistě, můj život by asi nikdo nekoupil. Na druhou stranu, já jsem tehdy mohl koupit starý život pana Ushera, který se nabízel k prodeji. Dát dohromady něco kolem šesti milionů by nebyl problém, pokud bych prodal do poslední košile úplně všechno, co mám. Mohl jsem odjet do Austrálie, žít z bývalé práce pana Ushera a částečně z důchodu, měl bych spoustu nových čtyřicetiletých přátel, padák, motorku a vodní lyže. Panu Usherovi jsem tehdy záviděl, což není příjemný pocit. Zjistil jsem, že je vlastně příjemnější číst si o lidech, jejichž osud je z nějakého důvodu ještě zpackanější než ten můj. Takže jsem začal jaksi neplánovitě a automaticky uschovávat jiné výstřižky. Vystřihuji si z novin a časopisů výlučně články o zpackaných životech úplných nešťastníků. Za šest let jich mám už požehnané množství a máloco mě uklidní tak, jako když si najdu chvilku, abych se probíral svou objemnou sbírkou packalů a zoufalců, sbírkou kuriózních průšvihů a neštěstí. Abych se vyjádřil přesně, nepřitahují mě zprávy z válek nebo články referující o obětech tsunami a zemětřesení. Aby mě nějaká historka zaujala, musí v sobě mít cosi osobního, individuálního. Prostě alespoň v minimální míře chci mít dojem, že hrdina takového článku si nějakým způsobem za svoje potíže může sám nebo že je alespoň obětí osobní smůly, nikoli

jednou z mnoha obětí katastrofy. Zajímají mě smolaři a břídilové. Jen krátce po článku o lanu Usherovi jsem objevil jiný článek, o anglickém smolaři jménem John Lyne. Tento člověk údajně jako dítě třikrát vypil láhev dezinfekce, byl zasažen bleskem, srazila ho stěhovací dodávka, spadl ze stromu a zlomil si ruku. Při srážce autobusu si tutéž ruku zlomil znovu. Dále se málem utopil, střela z praku mu vyrazila osm zubů, spadl do kanálu a vážně si poranil páteř, při práci v dole do něj zezadu vrazil vozík s kamením, zůstal s autem stát mezi železničními závorami, pokousal ho pes, v obchodě na něj spadl ventilátor, vypadl z balkonu a zlomil si ruku, a když věšel žárovky, navrtal elektrický kabel a byl zasažen elektrickým proudem. Tento pitomec je jakýmsi patronem mé sbírky zoufalců. Je to škodolibost, co mě poutá k mé sbírce? Pohled na neštěstí druhých může podle psychologů údajně vyvolat příjemný zážitek srovnatelný s uspokojením z jídla. Já z jídla žádné uspokojení nemám. A troufal bych si i tvrdit, že ve skutečnosti snad ani nemám zvláštní uspokojení z cizího neštěstí. Z vývojového hlediska je škodolibost velmi smysluplná, aspoň to tvrdí jistý psycholog z Kentucké univerzity. Svět je prý založen na soutěžení, ať už v oblasti rozmnožování, nebo získávání potravy. Neúspěch konkurenta je prý pro nás příležitostí. Takhle tedy odborníci vysvětlují podstatu škodolibosti. Upřímně, já s nikým nesoutěžím, rozmnožený už jsem a potravu získávám celkem snadno. Žádnou příležitost na úkor konkurenta nepotřebuji.

pan
syn

Kačenka byla výborná, kdyby se pan otec nechoval jako cvok, mohli jsme mít skvělý rodinný odpoledne. Ale on musí demonstrativně zalízt do baráku, aby nám jako ukázal, jak se má správně trpět a truchlit. Nebo já vlastně netuším, co nám chtěl ukázat. Jestli se nezvednu hodně rychle, tak dorazím domů za tmy. A jestli se nezvednu hodně rychle, budu si muset dát další pivko, a pak už taky možná nebudu mít na zaplacení. Takže půjdu. A vezmu to pěšky, aspoň mi trochu slehne. Chodím docela rád. V neděli odpoledne je Brno úplně vymetený, takže si dám klidnou procházku, potom se doma asi na hodinku natáhnu a pak se uvidí, co ještě podniknu s večerem. Vlastně asi nic nepodniknu, co bych taky podnikal s listopadovým nedělním večerem, žejo. No, možná si udělám pořádek na ploše počítače, to by šlo. Taky vykoupat bych se mohl. A pak si udělám nějakou lehounkou večeři, spíš něco k zakousnutí, úplnou drobnůstku. Když jsem takhle pozdě obědval, večer to nebudu nijak hrotit. Vlastně se mi asi nebude chtít nic doopravdy vařit, tak se vmáčknu k ségře. Moje sestra nevaří, neumí to. Takže když chystá večeři, vypadá to tak, že chvílku postává u ledničky, škrábe se na hlavě, pak vytáhne nějakou sýr, paštiku, trochu zeleniny a celkem neuměle to naplácá na pár talířů. No, takže já jí s tím trochu píchnu, beze mě by nejspíš ani nenakrájela rajčata nebo papriky a strčila by je na stůl celý a vedle nich položila nůž. Prostě jí do toho dodám trochu ducha. Hlavně když tam budu já, dáme si k tomu pivko nebo trochu vína. Na co bude mít chuť. Kdybych ji nechal samotnou se švagrem, popíjela by vodu. Švagr je úplnej abstinent. Nepije nikdy nic. V pohodě, jeho věc. Sice to asi není úplně zdravý, ale já se jinejm lidem do života nepletu. Když to vyloženě není nutný. Ale vím, že sestra by si k večeři jako každéj rozumnej člověk dala jedno pivko nebo

dvě deci, ale prostě si nedá, protože ji to ani nenapadne, když musí sedět se švagrem u stolu sama. Takže jí prostě píchnu. Udělám jí z večerního přežvykování chleba a usrkávání vody něco, co aspoň maličko připomíná večeři. Jo, takže jsem doma. Vzal jsem to z centra rovnou nahoru po Údolní a cestou mě myslím ani nepředjela žádná tramvaj, takže to bylo nakonec ještě rychlejší, než kdybych přešlapoval na zastávce a čekal. Náš dům má byt v přízemí, kde bydlí otec, pak jeden v patře, tam bydlí sestra se švagrem, a pak druhý patro, a to je moje. Říkám tomu půdička. Než se vyhrabu na půdičku, zabuším na sestru. *Čau, já ti přijdu pomoci s večeří, jo? Hele, vydrž, nic sama nechystej, já přijdu tak v osm, a kdybych nešel, tak pro mě skoč, protože nevím, kdy se probudím. Slyšíš mě?* Místo sestry ale vykoukl o patro níž ze dveří pan otec. Prej si musíme promluvit. Všichni tři. Prej máme jít k němu dolů. *Ted'ka? Já jsem myslel, že se ted'ka na hod'ku natáhnu.*

pan
šedý

Okamžitě vyrazím směrem k síti. Zbytečně. Moje poslední bleskové zrychlení v zápase. Soupeřův míček narazil po nezdařeném returnu na pásku a dopadl na jeho polovinu. Vítězství! Na okamžik zvednu hlavu nahoru.

Zvláštní zvyk většiny hráčů po vyhraném boji. Jako bychom nahoře chtěli vidět něco, čemu vděčíme za svůj úspěch. Jistěže nahoře nic takového není – je tam řada zářivek. Za svoje vítězství nevděčím nebi, prozřetelnosti, osudu, štěstí ani zářivkám na stropě. Vděčím za ně jen sám sobě – své pili, své vůli, své bojovnosti a hodinám tvrdého tréninku. Za to půlstoletí, které jsem na světě, jsem si už zvykl, že nedostávám nic zadarmo, proto taky nemusím být nikomu za nic vděčný. Nikomu, jen sám sobě. Gentlemansky pozdravím soupeře – o deset let mladšího správce kolejních budov. *No, to byl výprask, že ano? Ale nic si z toho nedělejte, zlepšovat se můžete jen s kvalitnějším soupeřem. Takže jste vlastně dostal ten nejlepší trénink, zdarma.*

Na kyselé obličejce zdrceného mladíka nereaguji a jdu do sprchy. Holím se jako vždy velmi důkladně a pečlivě, sprchuji se horkou vodou a samozřejmě si umyju vlasy. Fén jsem si přinesl z domu. Důkladná koupel patří k rituálu po každém tenisovém zápase. Nedostávám nic zadarmo a zadarmo nedostávám samozřejmě ani horkou vodu nebo elektrický proud. Tedy doma ji nedostávám zadarmo, tady v tenisové hale ji samozřejmě zadarmo mám. Trenýrky, nátlčník, košili, kalhoty, ponožky, boty. Teď ještě uvázat kravatu. *Kde jste sakra?* Na neomalené pokřikování poraženého soupeře nereaguji, v klidu si uvážu uzel, obleču sako a kabát, poskládám ručník a tenisové oblečení a teprve pak vyrazím. Vycházím s čistou hlavou a v dobré náladě, takže se na svého soupeře upřímně a vstřícně usměju. *Na shledanou – příští neděli ve tři?* Nečekám na

odpověď a rychle nasednu do vozu Toyota Auris. Statisticky se sice jedná o jeden z nejméně kradených modelů v Evropě, ale přesto – v České republice je každých čtyřicet minut odcizeno jedno vozidlo, denně to dělá pětatřicet aut, za měsíc průměrně tisíc padesát vozidel. Odemknu zámek řadicí páky, pak zámek na volantu a oba položím před sedadlo spolujezdce. Sám nedostávám nic zadarmo – a proto taky nic zadarmo dávat nemíním, aspoň zlodějům rozhodně ne. Jede se domů.

Odkládal jsem to, jak jen to šlo. Skoro půl roku jsem nenašel dost odhodlání, abych prostě dětem oznámil, že odcházím. Dál už to odkládat nejde, do domu s pečovatelskou službou totiž nastupuji už zítra ráno. Jistě, můj synek by se teď chtěl na hod'ku natáhnout, jak prohlásil. Nejraději bych mu jednu vrazil. Já k tomuto okamžiku už tolik dní sbírám síly, několikrát jsem si přeříkal svou abdikační řeč, a on se zeptá: *Teďkááá?* Pitomec. *Jo, teďka, okamžitě dolů.* Sedám si za stůl a čekám, až se přišourá Sylva s Michalem. *Sednout!* Podívají se na sebe, ale oba si sednou. Chvilí nevím, jak začít... *Možná to budete cítit nějak podobně jako já, že posledních pár let...* Pan syn si uprostřed mé věty odkašle a přihlásí se jako ve škole. *Kafíčko, ne? Že bysme si dali aspoň kafíčko?* Zabořím hlavu do dlaní, nejraději bych se vypařil stropem. Sylva bez řeči vstane a odchází do kuchyně, kde postaví na kávu. Zadíívám se na syna a přemýšlím, co a kdy jsem vlastně pokazil. Nevím, co se mu honí hlavou, ale můj nepochybně zoufalý pohled si vyložil jako pobídku k nezávaznému žvanění. Plácá o tom, jak se poprvé v životě vezl zadarmo taxíkem a že se ukázalo, že řidič je fanoušek Johnnyho Cashe, a že je podle něj úplně zbytečný plnit bramborovej knedlík škvarkama, když je k němu zelí a kačena. *Hele, já teda nevím, cos měl tak důležitýho na práci v neděli odpoledne,* pokračuje synek, a já už to nevydržím a skočím mu do řeči. *Musel jsem se balit, chápeš? Balit, jo? A co? V tom okamžiku už Sylva přinesla kávu a zeptala se úplně stejně. Co balit, tati? Potřeboval jsem si sbalit věci, zítra odjízďím. Rozhodl jsem se, že odejdu do domu s pečovatelskou službou, a nastoupit tam mám zítra. To je důvod, proč jsem s vámi chtěl mluvit. Takže teď to víte. Budu potřebovat, abys mi pomohl s taškama,* říkám Michalovi, *Sylva mně ráno zavolá taxi...* Do urychlené zprávy o mém zítřejším odjezdu se ozve bušení na dveře.